

Umumi Yaşantımızda Niyetin Önemi

– Kayrahan K. • 01 Mayıs 2021

Öz

Bildiğiniz gibi, geriye baktığınızda sizi en nihayetinde nedamet içinde bırakan şey: Kendi kararlarınızdır. Bu makalemin amacı: Niyetinizin, maksadınızın kalkıştığınız işin (hayatın) sonucuna ne büyüklükte bir etki yarattığını anlatmaktır.

Giriş

Şimdi sizden yaşantınızın arkanızda bıraktığınız kısımlarındaki “keşke şöyle yapsaydım” şeklinde müphem bir acı ve nedamet içinde kıvrandıran anlarınıza bakmanızı istiyorum. Evet, lütfen şu anda bu yazıyı okumanıza aracılık eden aleti bir kenara bırakıp çok zor olsa da birkaç dakika için bir hülya kadar müphem ama bir kâbus kadar ürkütücü ve korkunç olan nedametlerinizi, temaşa masanızın üstüne koyun ve okuyun.

Ne gördünüz? Belki de gördüğünüz şeyin belirsizliği sizin bir dakika bile düşünememiş olmanıza sebebiyet verdi. Belki de dakikalardır düşünüyorsunuz, ne oldu neden oldu diye. İşin bu kadar teferruatı evsafı hakkında söz söylemekten kaçınsam da; kabul edelim ki her ne kadar mukavim daha doğrusu esnek bir zihne, bir bünyeye sahip olursak olalım, pişmanlık yine de tadı çok acı bir deneyimdir.

Peki, iyi tamam da, geriye bakıp pişmanlık duymayacağımız, tatmin edici bir hayat yaşamış olmak için ne yapabiliriz.

Bir sorunu çözmek için öncelikle o sorunun içinde bulunduğu sistemin fizyolojisini (normalde nasıl çalıştığını) parça parça addetmek gerekir.

Öncelikle soruna bakalım: Yanlış kararlar vermemiz. Karar bir sonuçtur, o zaman bu sonucun amillerine (etkenlerine) parça parça bakalım.

Karar vermemiz için ilk olarak elimize bir fırsatın geçmesi lâzım. Bu fırsatı değerlendirmek için üç tane kıstas ölçütü taban alırız: Bu eylemi gerçekleştirmenin gerekliliği, bu gereklilik ile eylem için harcanacak çaba arasındaki ilişkinin verimli bir simetri ya da saçma derecede uygulanamaz bir asimetriye sahip oluşu ve en önemlisi bu eylemin ilgili niyetimizle kesişip kesişmediği. Eğer ki bütün bu ölçütler olumlu yönde cevaz alırsa, bu cevazı veren kişi ya da grup bir eylemde bulunur. Eğer ki cevaz yerine ret aldıysa bu reddi veren kişi ya da grup eyleme geçmez. Bu işleyişi anlatmak için daha basit bir sisteme aynı örüntüyü uygulayalım. Bir futbol oyununda bir oyuncunun topu rakip takımın kalesinden içeriye sokma

isteğinin (motivasyonunun) arkasındaki örüntüye bakalım: Futbolcunun gözlüklerini takıp, ona bir eşduyum (duygudaşlık, empati) tekniğini kullanalım ve az önceki kıstas ölçütleri taban alalım. Bizim niyetimiz: Oyunu kazanmak. Topu kaleye sokmanın gerekliliği (bize getirisi): oyunu kazanmak. Bu getiriyle bu getiri için harcanacak çaba arasındaki ilişki: oyunu kazanmak için doksan dakika boyunca uğraşmak mantıklı mı?

Az önce okuduğunuz metni gelin bir de birlikte inceleyelim.

İlk olarak niyetimizle söz konusu olan eylemin bize getirisi arasında bir kesişme olup olmadığını kontrol edelim. Niyetimiz ve topun kaleye girmesi aynı amaca aracılık ediyor: Oyunu kazanmak. Peki ya üçüncü ölçütümüz ne olacak? İşte insanların genelde eğer ki tabiri caizse baltayı taşa vurdukları kısım burasıdır. Genelde insanlar ilk iki ölçütün kesişip kesişmemesi arasında bir olumsuzluk yaşamazlar. Asıl sorun 3. Ölçüttedir: Bu iş için harcayacağınız yatırım (soyut anlamda). Bu ölçüt, sizin hayattaki başarınızı belirler. Bir alandaki başarınız o işe (daha doğrusu o işin size getirilerine) duyduğunuz aşka ve o aşkın gücüyle harcayacağınız çaba arasındaki ilişkiye bağlıdır. Bu aşk sizin niyetiniz ve o eylemin sizin niyetinize ne kadar hizmet ettiğiyle alâkalıdır.

Peki, hayatımızı daha doğru yaşamak için en temelde ne yapmalıyız?

Çözüm

Burada size çok güzel bir yöntem sunmak istiyorum: Boru Metodolojisi. Düşünce arayışım için bulduğum en ideal fikir budur. Bir boru düşünün. Bu boru sizin soyut yansımanız. Bu borunun içinden su geçiyor. Bu su sizin emeğiniz. Su, borunun sonundan getiri olarak çıkıyor. Borunun içinde ise 3 tane kapı var.

İlk kapı: İnanç Kapısı

Öncelikle, yapacağınız işin Dünya'ya çok büyük getirilerinin olduğuna ve olacağına inanmalısınız. İncancınız sizin en temel ve umumi kapınızdır. Sonra bu işi başarmak için bir diğer kapıda sularımızın tıkanmamasını sağlamamız lâzım.

İkinci kapı: Niyet Kapısı

Bu kapı bizim en kritik noktamızdır. Bir sonuca varmaya ne kadar niyetliyseniz o kadar açılacak olan bu kapı eğer hiçbir niyetiniz yoksa içeriye bir damla su almayacak.

Evet, bu işi yapmanın ehemmiyetine gayet inançlısınız. Ama sıra niyetinizin ne kadar mukavemet sahibi olduğuna geldi. Bir işin sizin niyetinize (amacınıza) ne denli hizmet ettiğini düşünüyorsanız, bu kapıda o

denli açılacaktır.

Üçüncü Kapı: Harcanacak Enerji (Çaba, Eylem Ya da Zaman)

Bu kapı diğer iki kapının ne kadar açık olduğuna göre kendisini yumuşatabilir ya da sertleşir. Eğer diğer iki kapımız kapalıysa bir çelik gibi sapasağlam duran bu kritik kapı; diğer kapıların kendilerini son noktalarına kadar aramaları durumunda bir kâğıt parçası gibi, gelen tazyikli suyun haşmetli adımları arasında paramparça olur ve bizim istediğimiz gibi tıkr tıkr çalışan bir sistemin ne kadar iyi çalıştığını bize söyleyebilecek olan nihai noktadır.

Sonuç

Eğer ki bu hayatın size lütfedilmesinde bir amaç olduğuna inanıyor ve bu amacı gerçekleştirmenin uğruna hayatınızı adamak yolunda niyetliyseniz, sizi engelleyecek hiçbir şey yoktur.

Devler gibi eserler bırakmak için, karıncalar gibi çalışmak lâzım.

Necip Fazıl Kısakürek